

2024 Έκθεση αξιολόγησης CEPEJ (δεδομένα 2022)

Τάσεις και συμπεράσματα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Αποδοτικότητα της Δικαιοσύνης (CEPEJ), η οποία ιδρύθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2002, έχει ως στόχο να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα των δημόσιων υπηρεσιών δικαιοσύνης σε όλα τα κράτη μέλη της. Η αποστολή της περιλαμβάνει την προώθηση της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέσων δικαιοσύνης του Συμβουλίου της Ευρώπης, τη διασφάλιση ότι οι δημόσιες πολιτικές λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των χρηστών του συστήματος δικαιοσύνης και τη συμβολή στην πρόληψη των παραβιάσεων του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Αποτελούμενη από εμπειρογνώμονες από 46 κράτη μέλη, η CEPEJ διενεργεί από το 2004 μια διετή αξιολόγηση των δικαστικών συστημάτων που επιτρέπει την καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας της δικαιοσύνης στην Ευρώπη και πέραν αυτής, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα και η ποιότητά της προς το συμφέρον σχεδόν 700 εκατομμυρίων Ευρωπαίων.

Η έκθεση αξιολόγησης 2024 της CEPEJ για τα ευρωπαϊκά δικαστικά συστήματα, η οποία βασίζεται σε στοιχεία του 2022, **σηματοδοτεί τον δέκατο κύκλο αξιολόγησης και αναλύει τα δικαστικά συστήματα 44 κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και δύο κρατών παρατηρητών στη CEPEJ, του Ισραήλ και του Μαρόκου.** Αυτή είναι επίσης η πρώτη έκδοση της έκθεσης που χρησιμοποιεί δεδομένα μετά τον COVID, καθώς η πανδημία επηρέασε και τη λειτουργία της δικαιοσύνης στην Ευρώπη.

Η παρούσα έκδοση παραμένει πιστή στη μεθοδολογία συλλογής δεδομένων και ποιοτικού ελέγχου της CEPEJ, η οποία βασίζεται σε ένα δίκτυο εθνικών ανταποκριτών και εξασφαλίζει υψηλό επίπεδο ποιότητας καθώς και συγκρισιμότητα των δεδομένων που παρουσιάζονται και αναλύονται.

Η έκθεση αποτελείται από τρία μέρη:

- **γενικές αναλύσεις** που εξετάζουν τις τάσεις και αναδεικνύουν τις καλές πρακτικές που εφαρμόζονται στις διάφορες χώρες σε διάφορα θέματα, όπως ο προϋπολογισμός, οι επαγγελματίες της δικαιοσύνης, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, η αποτελεσματικότητα των δικαστηρίων και των εισαγγελικών υπηρεσιών και η τεχνολογία της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Ειδικοί δείκτες CEPEJ χρησιμοποιούνται για την ανάλυση δεδομένων που αφορούν την αποτελεσματικότητα (ποσοστό εκκαθάρισης -CR- και χρόνος διεκπεραίωσης -DT-) και τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών,
- **προφίλ χωρών**, συνοψίζοντας τα βασικά δεδομένα και τους δείκτες για κάθε χώρα και καθιστώντας δυνατή την τοποθέτηση ενός κράτους στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, συγκρίνοντας τα βασικά του δεδομένα με τα ευρωπαϊκά μέσα. Το προφίλ χώρας περιέχει επίσης μια συνθετική ανάλυση των πιο αξιοσημείωτων στοιχείων κάθε δικαστικού συστήματος,
- **CEPEJ-STAT**, μια ηλεκτρονική βάση δεδομένων που περιέχει στοιχεία της CEPEJ από το 2010 και θέτει στη διάθεση των φορέων χάραξης πολιτικής, των επαγγελματιών του νομικού κλάδου και των ερευνητών διάφορους πίνακες (σύνθεση δεδομένων, αποτελεσματικότητα, προϋπολογισμός των δικαστικών συστημάτων, νέες τεχνολογίες, φύλο στα δικαστήρια, δικαστές και εισαγγελείς), επιτρέποντας συγκρίσεις μεταξύ κρατών.

Κύριες τάσεις και συμπεράσματα

Προϋπολογισμός

- Παρά τη σημασία του δικαστικού σώματος, το μέρος του προϋπολογισμού που διατίθεται σε αυτό παραμένει μικρό ποσοστό του ΑΕΠ σε σύγκριση με άλλους δημόσιους τομείς, παρόλο που έχουν σημειωθεί κάποιες αυξήσεις με την πάροδο των ετών. Οι ευρωπαϊκές χώρες δαπανούν κατά μέσο όρο σχεδόν 1,1 δισεκατομμύρια ευρώ για τα δικαστικά τους συστήματα, ποσό που αντιστοιχεί σε 85,4 ευρώ ανά κάτοικο (7,31 ευρώ περισσότερα από το 2020) και 0,31% του ΑΕΠ.
- Μεταξύ 2014 και 2022, ο προϋπολογισμός που διατίθεται για το δικαστικό σύστημα παρουσιάζει σταθερή αλλά άνιση αύξηση, από 59,1 € το 2014 σε 85,4 € το 2022. Οι πλουσιότερες χώρες διαθέτουν συνήθως υψηλότερο κατά κεφαλήν προϋπολογισμό για το δικαστικό σύστημα, που μερικές φορές υπερβαίνει τα 200 € ανά κάτοικο. Αντίθετα, οι λιγότερο πλούσιες χώρες αφιερώνουν μεγαλύτερο ποσοστό του ΑΕΠ τους στη δικαιοσύνη, αντανakλώντας μεγαλύτερη προσπάθεια σε σχέση με τους οικονομικούς τους πόρους.
- Κατά μέσο όρο, τα κράτη μέλη και οντότητες δαπανούν περίπου τα 2/3 του προϋπολογισμού του δικαστικού τους συστήματος για τα δικαστήρια, περίπου το 25% για τις εισαγγελικές υπηρεσίες και το υπόλοιπο για τη νομική συνδρομή (11%).
- Ο μέσος προϋπολογισμός των δικαστηρίων αυξήθηκε από 35,4 ευρώ το 2014 σε 46,8 ευρώ το 2022. Σημαντικές αυξήσεις παρατηρήθηκαν σε διάφορους τομείς του προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης (+54% από το 2020 έως το 2022), οι οποίες αποτελούν εν μέρει ανάκαμψη από τις σημαντικές μειώσεις στους εν λόγω τομείς κατά το 2020 λόγω της πανδημίας COVID-19.
- Οι περισσότερες χώρες παρουσίασαν αύξηση των ετήσιων εσόδων από δικαστικά τέλη σε σύγκριση με το 2020, εν μέρει λόγω των χαμηλότερων εσόδων από δικαστικά τέλη κατά την περίοδο COVID-19, όταν οι δικαστικές λειτουργίες διακόπηκαν από τα μέτρα πρόληψης.
- Το 2022, τα κράτη και οι οντότητες δαπάνησαν κατά μέσο όρο 18,6 € ανά κάτοικο για τις υπηρεσίες των εισαγγελέων, ποσό που αντιστοιχεί στο 0,09% του ΑΕΠ. Η μέση δαπάνη ανά κάτοικο το 2022 ήταν κατά 18,75% υψηλότερη από εκείνη του 2020 (16,0 €).
- Μεταξύ 2020 και 2022, η μέση δαπάνη για νομική συνδρομή μειώθηκε από 120 εκατομμύρια ευρώ σε 100 εκατομμύρια ευρώ (-16%). Οι πλουσιότερες χώρες (με κατά κεφαλήν ΑΕΠ άνω των 20.000 €) επενδύουν γενικά περισσότερο στη νομική αρωγή, με μέσο όρο 24% του δικαστικού προϋπολογισμού να διατίθεται για τη νομική αρωγή, σε σύγκριση με μόλις 3% στις λιγότερο πλούσιες χώρες.

Προσωπικό της Δικαιοσύνης

- Το 2022, η Ευρώπη είχε κατά μέσο όρο 22 δικαστές ανά 100 000 κατοίκους (από 3 δικαστές ανά 100 000 κατοίκους **στο Ηνωμένο Βασίλειο-Αγγλία και Ουαλία** έως 42,4 δικαστές ανά 100 000 κατοίκους **στην Κροατία και το Μαυροβούνιο**), σημειώνοντας μικρή αύξηση σε σχέση με το 2012. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών, και συγκεκριμένα λόγω των ιδιαίτερων εθνικών χαρακτηριστικών των δικαστικών συστημάτων, της ύπαρξης μη επαγγελματιών δικαστών (στο 54% των κρατών μελών και οντοτήτων), του ρόλου του

Rechtspfleger (στο 35% των κρατών μελών και οντοτήτων), του αριθμού και των καθηκόντων του μη δικαστικού προσωπικού που υποστηρίζει τους δικαστές.

- Ο αριθμός των εισαγγελέων ανά κάτοικο διαφέρει επίσης σημαντικά από χώρα σε χώρα (από 3 στη **Γαλλία** και την Ιρλανδία έως 24 στη **Βουλγαρία, τη Λετονία** και τη **Μολδαβία**). Κατά μέσο όρο, έχει αυξηθεί ελαφρώς από το 2012, για να ανέλθει σε περίπου 12 εισαγγελείς ανά 100.000 κατοίκους το 2022. 16 χώρες διαθέτουν άλλο προσωπικό με καθήκοντα συγκρίσιμα με εκείνα των εισαγγελέων, το οποίο παρέχει υποστήριξη στους τελευταίους.
- Υπάρχουν περισσότερες γυναίκες δικαστές και εισαγγελείς από ό,τι άνδρες στην Ευρώπη (το 57% των επαγγελματιών δικαστών και το 54% των εισαγγελέων είναι γυναίκες) και το ποσοστό των νεοπροσληφθέντων γυναικών δικαστών είναι ακόμη υψηλότερο από το υφιστάμενο ποσοστό σε 24 από τις 32 χώρες (σε 17 από τις 27 όσον αφορά τους εισαγγελείς). Ωστόσο, η γυάλινη οροφή, δηλαδή η υποεκπροσώπηση των γυναικών στις ανώτατες θέσεις, εξακολουθεί να υφίσταται, αν και φαίνεται ότι έχει αρχίσει να ραγίζει. Πράγματι, το ποσοστό των γυναικών που καταλαμβάνουν αυτές τις ανώτατες θέσεις έχει αυξηθεί και πάλι. Παρ' όλα αυτά, το 2022, κατά μέσο όρο, το 57% των δικαστών και το 54% των εισαγγελέων που ασκούν τα καθήκοντά τους στα ανώτατα δικαστήρια, το 58% των προέδρων δικαστηρίων και το 62% των επικεφαλής των εισαγγελικών αρχών είναι άνδρες.
- Η απόλυτη απαγόρευση παροχής οδηγιών σε μεμονωμένες υποθέσεις αποτελεί εγγύηση της ανεξαρτησίας των εισαγγελέων, η οποία διασφαλίζεται μόνο σε μια μειοψηφία κρατών και οντοτήτων (28%).
- Από το 2012 έως το 2022, οι μισθοί των δικαστών και των εισαγγελέων σε σχέση με τον μέσο μισθό αυξήθηκαν ελαφρώς στην Ευρώπη, αν και υπάρχουν σημαντικές διαφορές, με ορισμένες χώρες να παρουσιάζουν μειώσεις. Κατά μέσο όρο, ο ακαθάριστος μισθός των δικαστών είναι 2,5 φορές μεγαλύτερος από τον μέσο εθνικό μισθό στην αρχή της σταδιοδρομίας τους και 4,9 φορές μεγαλύτερος στο τέλος της σταδιοδρομίας τους. Από την άλλη πλευρά, ο ακαθάριστος μισθός των εισαγγελέων στην αρχή της σταδιοδρομίας είναι, κατά μέσο όρο, 1,9 φορές μεγαλύτερος από τον μέσο εθνικό μισθό, με την αναλογία αυτή να είναι 3,7 σε επίπεδο Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι δικαστές συνήθως κερδίζουν περισσότερα από τους εισαγγελείς καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους, αλλά θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι μισθοί των εισαγγελέων επηρεάζονται αναπόφευκτα από την ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει τη θεσμοθετημένη θέση τους εντός των κρατών μελών.
- Το 2022, υπήρχαν κατά μέσο όρο 180 δικηγόροι ανά 100 000 κατοίκους (από 23 στο **Αζερμπαϊτζάν** έως 505 στην Κύπρο). Οι περισσότεροι δικηγόροι στην Ευρώπη είναι άνδρες (56%), αλλά το ποσοστό των γυναικών έχει αυξηθεί από το 2018 σε αρκετές χώρες. Μέχρι το 2022, 12 κράτη μέλη θα έχουν πλειοψηφία γυναικών δικηγόρων.

Πρόσβαση στη δικαιοσύνη

- Αναγνωρίζοντας τη σημασία της αντίληψης και των αναγκών των χρηστών των δικαστηρίων, καθώς και της εμπιστοσύνης τους στο σύστημα, 44 κράτη και φορείς παρέχουν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, μέσω των δικτυακών τόπων των δικαστηρίων τους, δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση σε νομικά κείμενα, νομολογία ανώτερων δικαστηρίων, πληροφορίες σχετικά με το δικαστικό σύστημα καθώς και μια σειρά άλλων πληροφοριών. Το 2022, 34 κράτη

μέλη και οντότητες και ένα κράτος παρατηρητής διεξήγαγαν επίσης, είτε σε εθνικό είτε σε δικαστικό επίπεδο, ετήσιες, τακτικές ή ad hoc έρευνες ικανοποίησης, ενώ ορισμένα από αυτά βρίσκονται στη διαδικασία αξιολόγησης, πιλοτικής εφαρμογής, επέκτασης ή ανάπτυξης ερευνών.

- Καθώς η οικονομική προσιτότητα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, η νομική συνδρομή είναι διαθέσιμη και στα 46 κράτη μέλη και οντότητες και στα δύο κράτη παρατηρητές για ποινικές, αστικές και διοικητικές υποθέσεις, τις περισσότερες φορές μετά από αξιολόγηση του εισοδήματος και των περιουσιακών στοιχείων του αιτούντος. Ορισμένα κράτη και οντότητες χορηγούν αυτόματα νομική συνδρομή σε συγκεκριμένες κατηγορίες ατόμων, όπως θύματα ενδοοικογενειακής ή σεξουαλικής βίας, μετανάστες ή αιτούντες άσυλο.
- Μόνο σε 3 κράτη μέλη η πρόσβαση στο δικαστήριο είναι δωρεάν. Κατά τα άλλα, η καταβολή δικαστικών εξόδων αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό των ευρωπαϊκών συστημάτων δικαιοσύνης, το οποίο συχνά καλύπτεται από τη νομική αρωγή.
- Η τάση μείωσης του αριθμού των δικαστηρίων στην Ευρώπη επιβεβαιώθηκε το 2022. Ταυτόχρονα, η ύπαρξη εναλλακτικών μηχανισμών επίλυσης διαφορών, καθώς και οι ψηφιακές λύσεις εμφανίζονται όλο και περισσότερο ως μέσο για την ενίσχυση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Από τη μία πλευρά, η δικαστική διαμεσολάβηση υπάρχει σε όλα τα κράτη μέλη και τις οντότητες (υποχρεωτική στα μισά από αυτά σε σχέση με συγκεκριμένους νομικούς τομείς). Από την άλλη πλευρά, τα ψηφιακά εργαλεία καθιστούν δυνατή την κατάθεση ενός δικογράφου (σε πάνω από το 70% των κρατών) και την υποβολή σχετικών εγγράφων (σε πάνω από το 80%), την επικοινωνία με το δικαστήριο (σε πάνω από το 70%) και τη συμμετοχή σε ακροάσεις (σε πάνω από το 75%), αλλά η πραγματική χρήση τους στον τομέα της δικαιοσύνης είναι χαμηλή, γεγονός που αποτελεί ευκαιρία για περαιτέρω ενίσχυση της προσβασιμότητας.
- Προσαρμοσμένες διαδικασίες, εξειδικευμένη εμπειρογνωμοσύνη και πρόσθετη προστασία είναι διαθέσιμες σε όλη την Ευρώπη για την ενδυνάμωση και την προστασία ορισμένων από τις πιο ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας, δηλαδή των ανηλίκων και των θυμάτων ενδοοικογενειακής ή/και σεξουαλικής βίας. Πολυτομεακές προσεγγίσεις όπως τα *Barnahus* (Παιδικά Σπίτια) για τους ανηλικούς ή τα *Safe Houses* (καταφύγια) για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας αποδεικνύονται ιδιαίτερα αποτελεσματικές. Εξάλλου, τα κράτη μέλη συνειδητοποιούν όλο και περισσότερο τη σημασία της κατάρτισης των δικαστών και των εισαγγελέων στον τομέα της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης και της ενδοοικογενειακής βίας.

Αποδοτικότητα και ποιότητα

- Συνολικά, τα ευρωπαϊκά δικαστικά συστήματα παρουσίασαν σημαντική βελτίωση το 2022, σε σύγκριση με τα δεδομένα του 2020, γεγονός που υποδηλώνει ότι ήταν σε θέση να αναλάβουν περισσότερες εργασίες μετά την υποχώρηση των μέτρων για την πανδημία. Πράγματι, ο θεωρητικός χρόνος που απαιτείται για τη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης, όπως μετρείται από τον δείκτη Χρόνου Διεκπεραίωσης, μειώθηκε συνολικά σε σύγκριση με το 2020. Ωστόσο, ο χρόνος που απαιτείται για τη διεκπεραίωση αστικών, ποινικών και διοικητικών υποθέσεων δεν επανήλθε στο προ της πανδημίας επίπεδο και η διάρκεια της διαδικασίας αυξήθηκε σε πρώτο

και δεύτερο βαθμό για αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Από την άλλη πλευρά, οι χρόνοι διεκπεραίωσης βελτιώθηκαν για τις ποινικές υποθέσεις σε πρώτο βαθμό, με περισσότερες υποθέσεις να επιλύονται παρά την αύξηση του αριθμού των εισερχόμενων υποθέσεων. Στις διοικητικές υποθέσεις παρατηρήθηκε η μεγαλύτερη μείωση της διάρκειας των διαδικασιών, αλλά παρέμειναν πάνω από τα προ της πανδημίας επίπεδα.

- Η ποινική δικαιοσύνη παρέμεινε ο πιο αποτελεσματικός τομέας του δικαίου, ενώ τα διοικητικά θέματα ήταν ο λιγότερο αποτελεσματικός. Οι εκσυγχρονισμένες διαδικασίες και οι αυστηρότερες προθεσμίες στις ποινικές υποθέσεις συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητά τους.
- Το 2022, τα τριτοβάθμια δικαστήρια ήταν τα πιο αποτελεσματικά σε όλους τους τύπους υποθέσεων. Τα πρωτοβάθμια δικαστήρια, παρά τις βελτιώσεις, παρέμειναν τα λιγότερο αποτελεσματικά, με μεγαλύτερους χρόνους διεκπεραίωσης.
- Η δικαστική διαμεσολάβηση παραμένει ανεπαρκώς χρησιμοποιούμενη, για το ένα τέταρτο των κρατών που παρέχουν στοιχεία. Παρά τον γενικά χαμηλό αντίκτυπο, ορισμένες χώρες έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στην προώθηση της διαμεσολάβησης και της εναλλακτικής επίλυσης διαφορών (ΕΕΔ) μέσω νομοθετικών μεταρρυθμίσεων και θεσμικών εξελίξεων. Η διαμεσολάβηση εκτός δικαστηρίων εξακολουθεί να είναι πολύ δύσκολο να αξιολογηθεί και, ως εκ τούτου, δεν παρέχει μια συνολική εικόνα της διαμεσολάβησης σε μια χώρα.
- Η αποτελεσματικότητα των εισαγγελικών αρχών εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση σε ολόκληρη την Ευρώπη με γενική μείωση από το 2020. Μόνο ορισμένες χώρες έχουν σημειώσει πρόοδο στην επεξεργασία περισσότερων υποθέσεων το 2022.

Τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ)

- Οι επενδύσεις στις ΤΠΕ είναι συνεχώς παρούσες και σχεδόν όλα τα κράτη έχουν αυξήσει τον μέσο προϋπολογισμό τους για τις ΤΠΕ ανά κάτοικο, αλλά και τη συμμετοχή τους στον προϋπολογισμό του δικαστικού συστήματος. Αυτό δείχνει την αυξανόμενη σημασία των ΤΠΕ για το δικαστικό σύστημα.
- Για πρώτη φορά ένας νέος πειραματικός δείκτης χρήσης ΤΠΕ συνοδεύει τον υφιστάμενο δείκτη ανάπτυξης ΤΠΕ και παρέχει πληρέστερη μέτρηση του ρόλου των ΤΠΕ στο δικαστικό σύστημα.
- Η ανάπτυξη των ΤΠΕ ποικίλλει σημαντικά μεταξύ των κρατών, από 0 έως το πολύ 8 μονάδες του 10. Ο δείκτης χρήσης στην άλλη πλευρά είναι χαμηλότερος από την ανάπτυξη και κυμαίνεται από 0 έως το μέγιστο 6 από 10. Είναι ενδιαφέρον ότι ορισμένες χώρες που σημείωσαν την υψηλότερη βαθμολογία στο δείκτη ανάπτυξης έχουν ακόμη κάπως χαμηλότερο δείκτη χρήσης, γεγονός που υποδηλώνει πρόσφατη ανάπτυξη στις ΤΠΕ ή αδυναμία μέτρησης της χρήσης σε αυτό το σημείο. Και στις δύο περιπτώσεις αναμένεται αύξηση της χρήσης τους κατά την επόμενη περίοδο.
- Ο ευρωπαϊκός μέσος όρος του δείκτη ανάπτυξης ΤΠΕ είναι σαφώς υψηλότερος στην κατηγορία "διαχείριση υποθέσεων" (5,66) και χαμηλότερος στην κατηγορία "υποστήριξη αποφάσεων" (2,64), γεγονός που δείχνει ότι οι χώρες εξακολουθούν να ασχολούνται με τη δημιουργία βασικών ψηφιακών υποδομών, όπως η ηλεκτρονική κατάθεση και η καταχώριση υποθέσεων.
- Παρόμοια τάση ισχύει και για το ποσοστό χρήσης, το οποίο είναι επίσης υψηλότερο στην κατηγορία "διαχείριση υποθέσεων" (5,27), αλλά χαμηλότερο στην κατηγορία "ψηφιακή

πρόσβαση" (1,69), πράγμα που σημαίνει ότι η χρήση της ηλεκτρονικής επικοινωνίας χρειάζεται ακόμη ενθάρρυνση.

- Από τον προηγούμενο κύκλο και μετά τον COVID, πολλά κράτη και φορείς έχουν σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο στην εισαγωγή εξ αποστάσεως ακροάσεων στα δικαστήρια και σε 33 κράτη αυτό είναι δυνατό σε ποινικές υποθέσεις.
- Σε αυτόν τον κύκλο αξιολόγησης εμφανίζονται νέα καινοτόμα εργαλεία για την υποστήριξη των δικαστών, γεγονός που σηματοδοτεί την έναρξη σημαντικών εξελίξεων που θα είναι ορατές στον επόμενο κύκλο αξιολόγησης. Οι πρώτες προσπάθειες επικεντρώνονται σε τομείς, όπως οι ομαδικές αγωγές, η αυτόματη ανωνυμοποίηση των δικαστικών αποφάσεων και η εξειδικευμένη μετάφραση, όπου χρησιμοποιείται τεχνητή νοημοσύνη.
- Η ομαδοποίηση των χωρών με βάση τα επίπεδα ψηφιοποίησης δείχνει ότι οι χώρες που έχουν υψηλότερο δείκτη ΤΠΕ έχουν κατά μέσο όρο χαμηλότερους χρόνους διεκπεραίωσης υποθέσεων.
- Ακόμη και αν η πλειονότητα των κρατών (32) οργανώνει κάποιου είδους αξιολόγηση του αντίκτυπου της υλοποίησης των έργων ΤΠΕ, αυτό εξακολουθεί να αποτελεί ένα πολύπλοκο και ίσως πρόωρο έργο για την ευρωπαϊκή δικαιοσύνη. Είναι επίσης ορατό από τις δυσκολίες ορισμένων χωρών να παράσχουν μια εκτίμηση σχετικά με την ανάπτυξη ή το ποσοστό χρήσης ορισμένων εργαλείων.